

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ จะกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ จาก 22 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 88 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จาก 22 โรงเรียนรวม 44 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรืออาจารย์ใหญ่ จำนวน 22 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ จำนวน 22 คน

1.2 อาจารย์ที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด รวม 22 คน

1.3 หัวหน้างานแนะแนว หรือผู้รับผิดชอบงานแนะแนว รวม 22 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 48 คน จาก 12 โรงเรียน ประกอบด้วย

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 24 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ อาจารย์ใหญ่ จำนวน 12 คน และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ จำนวน 12 คน

2.2 อาจารย์ที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด จำนวน 12 คน

2.3 หัวหน้างานแนะแนวหรือผู้รับผิดชอบงานแนะแนว จำนวน 12 คน

ในการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ซึ่งเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

จำนวน 88 คน จาก 22 โรงเรียน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ของประชากร ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนได้ เนื่องจากสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 25 ที่กำหนดโดย ประคอง กรรมสฤต (2538: 8) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 44 คน โดยแต่ละโรงเรียนจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงได้กลุ่มตัวอย่าง 4 คน คือผู้อำนวยการโรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่ 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยครูใหญ่ 1 คน ซึ่งจัดเป็นกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด 1 คน และหัวหน้างานแนะแนวหรือผู้รับผิดชอบงานแนะแนว 1 คน จึงมีโรงเรียนที่จะจัดเก็บข้อมูล จำนวน 11 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 แบ่งเขตพื้นที่เป็น 5 อำเภอ แล้วเทียบสัดส่วนโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ในอำเภอใดเมื่อเทียบสัดส่วนแล้วมีจุดทศนิยม ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปิดเป็น 1 โรงเรียน เนื่องจากมีบางอำเภอเมื่อเทียบสัดส่วนแล้วมีเศษเป็นทศนิยม 0.5 และได้ปิดขึ้นเป็นอีก 1 โรงเรียน จึงมีโรงเรียนที่จัดเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 12 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 เลือกโรงเรียนในอำเภอต่างๆ ตามสัดส่วนที่ได้มา โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยในแต่ละโรงเรียนจะเก็บข้อมูลจากบุคคล 4 คน ดังรายละเอียดในขั้นที่ 1 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงมี 48 คน จาก 12 โรงเรียน

รายละเอียดจำนวนโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน		กลุ่มตัวอย่าง			
	ทั้งหมด	สัดส่วน	ผู้บริหาร	พนักงาน ยาเสพติด	พนักงาน แนะแนว	รวม
เมืองสมุทรปราการ	6	3	6	3	3	12
พระประแดง	4	2	4	2	2	8
บางพลี	5	3	6	3	3	12
บางปอ	4	2	4	2	2	8
พระสมุทรเจดีย์	3	2	4	2	2	8
รวม	22	12	24	12	12	48

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายปกครอง หัวหน้างานแนะแนว อาจารย์ที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ทั้ง 5 ตำบล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และคำถามปลายเปิด

2. แบบวิเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด ประจำปีการศึกษา 2539 ของโรงเรียนที่เก็บข้อมูล ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี คำสั่งแต่งตั้งของโรงเรียน คู่มือการปฏิบัติงาน บันทึกการประชุมของฝ่ายปกครอง และเอกสารโครงการเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาทรา เอกสาร บทความ รายงานการประชุมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารและเรื่องยาเสพติด โดยกำหนดกรอบแนวคิดวิจัยเรื่องกระบวนการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การใช้อิทธิพลหรือการจูงใจ การประสานงาน และการประเมินผล รวมทั้งรายละเอียดของข่ายของกระบวนการบริหารทั้ง 5 องค์ประกอบและสร้างข้อคำถามตามรายละเอียดดังกล่าว

1.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเรียบร้อยแล้ว แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุง

1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อปรับปรุงแก้ไขในด้านความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมในการใช้ภาษา (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏตามภาคผนวก ก) การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาจากนักวิชาการบริหารการศึกษา และผู้บริหารหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วมาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง

1.5 นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร ดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยกำหนดประเด็นที่จะทำการวิเคราะห์เอกสารตามกรอบการวิจัย

2.2 กำหนดวิธีการบันทึกข้อมูลประกอบด้วย ชื่อเอกสาร ประเด็นที่ศึกษา

สาระสำคัญ

2.3 เอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ เป็นเอกสารประจำปีการศึกษา 2539 ได้แก่

2.3.1 แผนปฏิบัติการประจำปี

2.3.2 คำสั่งแต่งตั้งของโรงเรียน

2.3.3 คู่มือการปฏิบัติงาน

2.3.4 บันทึกการประชุมของฝ่ายปกครอง

2.3.5 เอกสารโครงการเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอให้ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำหนังสือไปยังโรงเรียนที่เก็บข้อมูล เพื่อนัดหมายวันสัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและเก็บข้อมูลจากเอกสารด้วยตนเอง
4. ช่วงเวลาที่ใช้สัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 17 มกราคม ถึงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2540 ทั้งนี้ในการสัมภาษณ์จริง พบว่า มีสองโรงเรียนที่หัวหน้ารับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองอีกตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดบุคคลดังกล่าวไว้ในกลุ่มหัวหน้ารับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์จึงเหลือเพียง 46 คน คิดเป็นร้อยละ 95.83 ซึ่งผู้วิจัยสามารถสัมภาษณ์ได้ครบทุกคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์
  - 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้วิธีหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
  - 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
  - 1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานเพื่อป้องกันยาเสพติดจากการจัดลำดับความสำคัญ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ ให้ค่าคะแนน แล้วจัดเรียงลำดับตามค่าคะแนน

2. ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสาร ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาและหาค่าความถี่ สูตรการคำนวณหาค่าร้อยละ เป็นดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบข้อนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

(ประกอบ กรรณสูต , 2538: 65)